

De Genadige God

Zoektocht door de Bijbel naar de
bedoeling van genade

De Genadige God

Zoektocht door de Bijbel naar de
bedoeling van genade

Willem Boorsma

Schrijver: Willem Boorsma
Coverontwerp: Wilma Oosterhuis
ISBN: 9789463678650
© 2018 Willem Boorsma

De Bijbelcitaten komen uit de Bijbel in de Herziene Statenvertaling (tenzij anders vermeld) met toestemming van uitgeverij Jongbloed. De citaten uit het boek Genade is een Risico van Charles Swindoll zijn gebruikt met toestemming van uitgeverij Gideon.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en / of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke nadere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ik draag dit boek op aan mijn geweldige vrouw Geertje.

Zij heeft me gestimuleerd om te schrijven

en vooral om uit te geven.

*Als ik het verlossende werk van Jezus Christus even buiten
beschouwing laat, is zij het grootste genadegeschenk dat God me
in dit leven heeft gegeven.*

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Genade in Genesis	6
Genade in Exodus	15
Genade in Leviticus	22
Genade in Numeri	27
Genade in Deuteronomium	29
Genade in Jozua	33
Genade in Richteren	34
Genade in Ruth	36
Genade in 1 en 2 Samuël	40
Genade in 1 en 2 Koningen	46
Genade in 1 en 2 Kronieken	48
Genade in Ezra	49
Genade in Nehemia	50
Genade in Esther	52
Genade in Job	56
Genade in de Psalmen	58
Genade in Spreuken	65
Genade in Prediker	66
Genade in Hooglied	67
Genade in Jesaja	68
Genade in Jeremia	71
Genade in Klaagliederen	72
Genade in Ezechiël	73
Genade in Daniël	75
Genade in Hosea	76
Genade in Joël	77
Genade in Amos	78
Genade in Jona	79
Genade in Micha	80
Genade in Zacharia	81
Genade in Maleachi	83
Genade in Mattheüs	84
Genade in Lukas	88
Genade in Johannes	94
Genade in Handelingen	97

Genade in Romeinen.....	102
Genade in Corinthiërs.....	115
Genade in Galaten	120
Genade in Efeziërs	121
Genade in Filippenzen.....	123
Genade in Colossenzen	124
Genade in Thessalonicenzen	125
Genade in Timoteüs	126
Genade in Titus	127
Genade in Filemon	128
Genade in Hebreëën	130
Genade in Jakobus.....	133
Genade in Petrus.....	134
Genade in de brieven van Johannes	136
Genade in Judas	137
Genade in Openbaring	138
De Genadige God.....	140
Kerk als Huis van Genade.....	142

Inleiding

Betere vader?

Tijdens een crisis die mijn gezin en de gemeente die ik diende heftig raakte, ontdekte ik steeds meer van Gods genade. Na een heftig gesprek met een van mijn kinderen zei ik: “Je weet nu hoe ik er over denk en wat de bijbel er over zegt, maar wat je keuze ook is, je blijft mijn kind.” Kort daarna had ik het gevoel alsof God me op de schouder tikte en mij vroeg: “Denk jij dat je een betere vader bent dan ik?” Die vraag heeft mij aan het denken gezet. Wat bedoelde God eigenlijk met die vraag?

Het had met mijn opmerking te maken: “Je blijft mijn kind.” Het is vast goed om dat eens tegen je kind te zeggen, maar het is eigenlijk een volstrekt overbodige opmerking. Iemand is jouw kind omdat je het mee hebt verwekt en het een deel van jouw genen draagt. Een DNA test zal dat onomstotelijk bewijzen en wat je er ook van vindt, daar verander je niets aan. Zo'n ‘bloedband’ is onverbreekelijk.

Ik geloof dat God die kant op wilde. Hij heeft ons gemaakt en toen we een kind van God werden, gingen we een deel van zijn genen dragen doordat de Heilige Geest in ons kwam wonen. Door het kostbare bloed van zijn Zoon Jezus Christus kregen we een ‘bloedband’ met onze hemelse Vader en wat Hij er ook van vindt, daar is niets aan te veranderen.

Vindt God dan alles maar goed? Als dat de eerste gedachte is die bij u opkomt terwijl u dit leest, raad ik u aan nog een keer na te denken over menselijk ouderschap. Vonden uw ouders alles goed wat u ook uithaalde? De mijne niet. Was ik daarom hun kind niet meer? Geen sprake van! Daar konden mijn en uw ouders niets aan veranderen als ze dat ooit gewild zouden hebben. God vindt ook niet alles maar goed wat we doen. Net als onze ouders kan Hij ons kindschap niet stopzetten als Hij het ooit zou willen. In tegendeel, Hij heeft er alles aan gedaan om de relatie met ons te behouden. De hele Bijbel door openbaart Hij zich als de genadige God.

Als de zoon uit Lukas 15 thuiskomt na zijn omzwervingen in het domein van de zonde, stinkt hij naar onreinheid. Hij kwam rechtstreeks van de varkens, onreine dieren voor de Joodse vader. De vader rent hem tegemoet volgens het verhaal. Wel, rijke landeigenaren in die context renden niet, die schreden hooguit in hun lange kleed. Om te kunnen rennen, pakte de vader dat kleed hoog op en zette daarmee zijn waardigheid overboord. Dat is wat God doet als er een zondaar met zijn kruin boven de horizon verschijnt. De zoon hoefde niet op zijn knieën de trappen naar de voordeur op te kruipen, vader denderde de trappen af om hem te omarmen, stinkend en wel.

Zo zou de kerk met zondaren om moeten gaan die het wagen binnen te komen. Omarmen als een warm welkom en maaltijd met hen houden. Brood en wijn met hen delen en geloven dat God mensen verandert en de kerk niet. Toch zijn wij vaker als de oudste broer dan als de vader.

De oudste broer werkte op het land terwijl vader op de uitkijk stond naar de verlorene. Hij beroemt zich op zijn prestaties en voelt zich ondergewaardeerd. Nooit heeft hij wat gekregen beweert de zielepoot. Het verhaal begint er echter mee dat de vader zijn bezit onder de zonen verdeelt. Als ze met zijn tweeën waren kreeg de jongste zoon dus een derde deel en de oudste twee derde deel. Terecht dat de vader tegen hem zegt: "Alles is immers van jou." Hij had het er alleen nooit van durven nemen. Hij had nooit uit genade geleefd en nu was hij niet in staat dat zijn broer wel te gunnen.

Genade kent eigenlijk twee kanten, die mooi zichtbaar worden in de Engelse woorden mercy en grace. Grace betekent dat je krijgt wat je niet verdient en wordt in het Nederlands vaak vertaald als genade. Mercy betekent dat je niet krijgt wat je wel verdient, namelijk straf en wordt vaak vertaald als barmhartigheid of goedertierenheid. De kerk zal dus een plek moeten zijn waar we niet meteen klaar staan met de straffende God, maar met de genadige God die met ontferming bewogen is door het aanschouwen van de gebrokenheid in deze wereld, die er een knoop van in zijn maag krijgt, die het aan het hart gaat als Hij zijn schepselen ziet lijden.

Zo kerk zijn betekent niet dat alles er maar kan, dat alles met de mantel der liefde wordt bedekt of afgedaan wordt met een aai over de bol. Het zal een huis zijn waar mensen mogen komen zoals ze zijn, met de bedoeling dat ze door hun ontmoeting met Jezus niet zo blijven.

Natuurlijk moet er in de kerk ook tucht zijn. Daarbij moeten we wel beseffen, dat tucht niet primair om straf gaat. Als koning David de strijd aan gaat met zijn zoon Absalom, zegt hij tegen zijn legeraanvoerders: *'Treed niet te hard op tegen mijn jongen'* (2 Samuël 17:5) Dit moet ons als Gods jongens en Gods meisjes als muziek in de oren klinken. Daarnaast moet het ons als kerk oproepen tot genade, tot niet te hard optreden tegenover Gods jongen of meisje.

Het hart van God ten opzichte van de zondaar wordt ook prachtig zichtbaar in Ezechiël 33:11, waar Ezechiël namens God zegt: *zo waar Ik leef, luidt het woord van de Here HERE, Ik heb geen behagen in de dood van de goddeloze, maar veeleer daarin, dat de goddeloze zich bekeert van zijn weg en leeft.* Om dat waar te maken ging God tot het uiterste in het offer van zijn eniggeboren Zoon Jezus Christus, onze Verlosser en Zaligmaker. Als we toch alle mensen zouden kunnen verleiden om daar ja op te zeggen.

No Perfect People Allowed

Enkele jaren geleden las ik het boek 'No Perfect People Allowed' van John Burke. Dat was misschien wel het begin van mijn zoektocht naar meer genade. Hier volgt een klein stukje uit een Nederlandse samenvatting gemaakt door Henk Noordhuis.

Hoofdstuk 1: de eerste Corinthe-gemeente in Amerika

Wat hebben een boeddhist, een stel motorrijders, een homorechten activist, een travestiet, een high-tech engineer, een moslim, een alleenstaande moeder ergens in de twintig, een Jood, een samenwonend stel en een atheïst gemeenschappelijk? Ze zijn de kerk van de toekomst!

De kerk moet niet meer beschouwd worden als een kerk met traditionele christenen, maar als een kerk gevormd uit de samenleving. In de samenleving is b.v. samenwonen de norm en zijn wij de uitzondering. Waarom moeten we van mensen uit de

samenleving verwachten dat ze zich als christenen gaan gedragen? Heilige huisjes zoals samenwonen, seks voor het huwelijk, abortus, evolutie, etc. zijn helemaal geen discussiepunt voor de maatschappij. Dat is ook niet waar we mee moeten beginnen. De volgorde is: Eerst God liefhebben, daarna de naaste liefhebben als jezelf. De gemeente in Corinthe is vergelijkbaar met de gemeente in onze samenleving.¹

Ongemakkelijke Kerk

Ik weet niet hoe het u gaat als u dit leest, maar mij geeft het een ongemakkelijk gevoel. Wat doe je met samenwonende stellen die lid willen worden van je gemeente? Wat doe je met stellen van hetzelfde geslacht als ze lid willen worden van je kerk? Hoe ga je met het avondmaal om? Ik weet het soms gewoon even niet en dat is een ongemakkelijk gevoel. Waar handelen we in overeenstemming met de letter, waar in overeenstemming met de Geest en waar in overeenstemming met de traditie? Om mijn verwarring compleet te maken vroeg God me op een gegeven moment (mijn beleving): “Hoe zou je het vinden om een ongemakkelijke gemeente te hebben?” Mijn antwoord is nog steeds: “Nou, wat ongemakkelijk om eerlijk te zijn.”

Toen kwam het volgende in mij op: *“Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Als iemand Mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik bij hem binnenkomen en de maaltijd met hem gebruiken, en hij met Mij.”* (Openbaring 3:20)

Johannes schrijft dit aan de gemeente van Laodicea, een kerk die er niet heet of koud meer van werd. Toch klopt God aan de deur. God klopt in de persoon van Jezus aan elke deur, of het nu een kerkelijke of een individuele deur is, terwijl Hij in zijn alwetendheid precies weet wat er achter die deur plaats vindt. Jezus klopt niet aan geselecteerde deuren. Als iemand de deur opent, krijgt hij of zij niet eerst een lijst met verbeterpunten, belijdenisgeschriften of andere voorwaarden voorgelegd, nee, Jezus komt meteen binnen. Hij die niet bang was een melaatse aan te raken of een Samaritaanse stad binnen te gaan, wandelt zo maar binnen in een

---

1 No Perfect People Allowed, Burke, uitg. Zondervan, ISBN 978-0-310-27501-5

kerk waar ze er niet heet of koud meer van worden of in een mensenleven van dezelfde condities. Eenmaal binnen volgt er niet eerst een of ander traject, maar gebruikt Hij de maaltijd met degene die de deur open deed. Zie je het voor je? Jezus voor de deur, broodje onder de arm, flesje wijn in de hand en aankloppen. Deur gaat open, Jezus gaat naar binnen en deelt brood en wijn. Zou het zo ook kunnen? Zou het mogen? Zou je het willen?

De genadige God vertegenwoordigen

John Burke begint met eerst liefhebben. Als gebroken mensen in ons iets van Gods liefde zien zijn ze misschien bereid langzaam maar zeker meer van God te ontdekken. We kunnen ze meenemen naar de tafel van brood en wijn in de richting van de Vader. Ik geloof dat ze door die ontmoeting met God veranderen. Ik weet op dit moment niet hoe we dat moeten aanpakken, maar ik nodig u van harte uit met mij op zoek te gaan naar antwoorden in het Woord van God. Als we het begrip genade willen doorgronden, is een zoektocht door de Bijbel in mijn optiek de beste manier om te beginnen. Waar komt het woord voor? Welke Hebreeuwse woorden komen we daar tegen en hoe zijn deze vertaald? Voor mijn zoektocht heb ik gebruik gemaakt van de Herziene Statenvertaling en de King James vertaling. In de HSV heb ik gezocht op het woord genade en wat daarvan is afgeleid en in de KJV heb ik gezocht op de woorden mercy, grace en favour met hun afgeleiden. Dat is een zoektocht die een immense schat aan materiaal heeft opgeleverd. Zoveel kun je in één boek nooit behandelen en dat ga ik dan ook niet proberen. Als je wilt, neem ik je mee op mijn zoektocht en deel ik met je wat ik heb gevonden.

Genade in Genesis

In de HSV vinden we het woord 'genade' in Genesis 6:8; 18:3; 19:19; 30:27; 32:5; 33:5, 8, 10, 11, 15; 34:11; 39:4, 21; 42:21; 43:29; 47:25, 29 en 50:4.

Eigenlijk is de Bijbel één groot genadeverhaal en overal tussen de regels door vind je Gods onmetelijke genade. Dat begint al bij de schepping. De aarde is in uitzichtloze duisternis gehuld en God doet het licht aan. De aarde staat helemaal onder water en God creëert droge plekken. God kent goed en kwaad al. Dat wil Hij de mens besparen. De mens gaf de voorkeur aan zelf weten en kwam daardoor onder de genadeloze invloed van het kwaad. Meteen belooft God uitkomst door iemand aan te kondigen die satan de kop zal vermorzelen. Zo begint de Bijbel met genade en eindigt de Bijbel met genade. De laatste zin van het bijbelboek Openbaring luidt: *"De genade van onze Heer Jezus zij met u allen."*

Genade ontvangen uit relatie

Als we in de HSV gaan zoeken naar het woord genade vinden we dit de eerste keer in Genesis 6:8, waar staat: *"Maar Noach vond genade in de ogen van de HEERE."*

Het Hebreeuws gebruikt hier het woord 'chen', wat volgens Strong's concordantie genade of gunst betekent (Strongnummer 02580). De Engelsen vertalen dit de meeste keren met het woord grace. Noach verdiende deze genade dus niet, hij ontving die genade als een geschenk van God.

De vraag is, waarom Noach genade vond in de ogen van God. In vers 9 lezen we over Noach het volgende: *"Noach was een rechtvaardig, oprecht man onder zijn tijdgenoten. Noach wandelde met God."* Noach deed dus niet mee met de wereld om zich heen. De Bijbel zegt over de mens van die tijd, dat *"al de gedachtespinsels van zijn hart elke dag alleen maar slecht waren."* (vers 5) Dat is nog al een uitspraak. Het was niet best gesteld met de maatschappij en daarop was Noach een uitzondering. Kennelijk waren de gedachtespinsels van zijn hart niet elke dag alleen maar

slecht, maar zat er met enige regelmaat iets goeds tussen. Dat kwam omdat hij met God wandelde, zijn leven leefde overeenkomstig de wil van God. Hij zocht de dingen die boven zijn en niet de dingen die beneden zijn, om met Paulus te spreken in Colossenzen 1:3. Noach had een relatie met God en daar vond hij zijn genade. Daar zullen wij hem ook vinden als we willen.

Genade vragen als gunst

De volgende keer dat we dit woord tegenkomen is in de geschiedenis van de ondergang van Sodom en Gomorra. In Genesis 18:3 vraagt Lot aan de mannen die Sodom komen bezoeken: *“Mijn heer, als ik nu genade gevonden heb in uw ogen, ga dan uw dienaar toch niet voorbij.”* Zo nodigt hij de mannen uit om gebruik te maken van zijn gastvrijheid.

In het volgende hoofdstuk vraagt Lot toestemming om niet naar de bergen te hoeven reizen maar naar het naburige stadje Soar. (Genesis 19:19) In dit vers vinden we in de King James vertaling tevens voor het eerst het Engelse woord mercy wat vertaald wordt als goedertierenheid.

Dit is het Hebreeuwse woord 'checed', een zelfstandig naamwoord wat goedheid, vriendelijkheid of trouw betekent volgens Strong's concordantie. (Strongnummer 02617) Lot realiseert zich dat hij niet krijgt wat hij verdient, namelijk met Sodom vernietigd worden en hij scheidt daar genoeg moed uit om iets te vragen wat hij niet verdient, namelijk een schuilplaats voor het oordeel van God. God gaat daarin best wel ver met zijn genade.

Als Lot wat voortvarender had gereageerd had hij het gebergte gemakkelijk kunnen halen. Hij had zo getreuzeld dat de engelen hem tenslotte bijna moesten ontvoeren uit zijn eigen huis. We lezen in Genesis 19:16 *“Lot aarzelde echter; daarom grepen die mannen zijn hand, de hand van zijn vrouw en de hand van zijn twee dochters, omdat de HEERE hem wilde sparen. Zij brachten hem naar buiten en leidden hem buiten de stad.”* Toch is de reactie op Lots vraag niet: *“Eigen schuld, dikke bult.”* Zo reageert God ook niet op ons als we door eigen toedoen, of zoals bij Lot door juist niet

doen, in de problemen komen. Zijn genade doet ons niet toekomen wat we verdienen, maar juist wat we niet verdienen.

Vervolgens komen we het woord 'chen' tegen in Genesis 30:27. Hier vraagt Jakob aan zijn schoonvader Laban toestemming om met zijn vrouwen en kinderen naar huis te mogen gaan. Laban wil hem echter niet laten gaan, omdat hij gezien heeft wat Gods genade in Jakobs leven heeft uitgewerkt. Daar wil hij graag een graantje van meepikken. Boeiend is, dat Laban zegt: *“Ik heb waargenomen, dat de HERE mij om uwentwil gezegend heeft.”* (vers 27) Dat zegt een werkgever niet vaak tegen een werknemer. Het zou overigens wel een geweldige reclame zijn voor het Koninkrijk van God. Jakob blijft nog een tijdje, maar waar Laban wel de zegen omwille van Jakob wil opstrijken gunt hij Jakob zijn eigen deel van de zegen niet en uiteindelijk vertrekt Jakob op weg naar huis.

Genade vragen uit angst

Als Jakob onderweg is naar huis, komt Ezau hem tegemoet. Jakob vraagt dan of hij genade mag vinden in Ezau's ogen. (Genesis 32:5; 33:8 en 10) Jakobs vraag is gebaseerd op angst. Met de voorgeschiedenis in gedachten begrijpen we dat Jakob het best wel spannend vond en terecht. Per slot van rekening had hij Ezau onrecht aangedaan door de zegen te stelen. Misschien denk je: “ja maar, die had God hem toch beloofd?” Dat klopt, maar dan had Jakob moeten wachten tot God het geregeld had. Nu was hij vanuit Ezau's gezichtspunt een bedrieger en ook zonder zijn bedrog had God hem die zegen heus wel bezorgd, want God doet wat Hij belooft.

Ezau is Jakob meer dan genadig en biedt hem een gewapend escorte aan, wat Jakob vriendelijk afwijst met de woorden: *“Waarom is dat nodig? Laat mij genade vinden in de ogen van mijn heer.”* (Genesis 33:15) Of Jakob overloopt van vertrouwen op God of niet helemaal zeker is van Ezau's bedoelingen, is niet duidelijk. In ieder geval zijn de broers met elkaar verzoend. De volken Israël en Edom zijn echter elkaars vijanden gebleven.